

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Mikroanalýza Žďár nad Sázavou

Jan Hladík
Srpen, 2025

Agentura
pro sociální začleňování

Dokument vznikl v rámci realizace projektu „Systematická koordinace sociálního začleňování“, reg. číslo CZ.03.02.02/00/22_004/0005318. Projekt je spolufinancovaný z ESF ČR prostřednictvím OPZ+.

Na zpracování se podíleli: Jan Hladík

Kontakt:

Jan Hladík, Oddělení výzkumů a evaluace (jan.hladik@mmr.gov.cz)

Odbor pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR

www.socialni-zaclenovani.cz

Text neprošel jazykovou korekturou.

Obsah:

Manažerské shrnutí	5
1. Vymezení cíle	7
1.1. Cílová skupina sociálně vyloučených osob a sociálním vyloučením ohrožených osob	7
2. Metodologie, limity výzkumu	9
2.1. Standardy výzkumné práce ASZ	9
3. Charakteristika územního celku	10
Vzdělanostní struktura	11
4. Popis sociálního vyloučení v území	12
5. Analýza a interpretace dat	14
5.1. Zaměstnanost	14
Nezaměstnanost ve Žďáru nad Sázavou pohledem administrativních dat	14
Volná pracovní místa	18
5.2. Výplaty sociálních dávek	18
Příspěvek na bydlení	18
Příspěvek na živobytí	19
Doplatek na bydlení	20
Mimořádná okamžitá pomoc	22
Příspěvek na péči	23
Přídavek na dítě	23
5.3. Zadluženost	24
Osobní bankroty	25
5.4. Vzdělávání	25
5.5. Sociální služby	26
6. Shrnutí hlavních zjištění	28
7. Zdroje a literatura	29

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Hodnoty index sociálního začleňování ve Žďáru nad Sázavou, SO ORP a v kraji Vysočina (2016-2023)	12
Tabulka 2 – Jednotlivé dimenze indexu sociálního vyloučení ve Žďáru nad Sázavou (2016-2023).....	13
Tabulka 3 – Počet UoZ ve Žďáru nad Sázavou dle pohlaví, délky evidence, věku a vzdělání (2016-2024).....	15
Tabulka 4 – Počty uchazečů ve vybraných kategoriích v evidenci ÚP KoP Žďár nad Sázavou (prosinec 2024)	17
Tabulka 5 – Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	18
Tabulka 6 – Počet příjemců a SPO dávky PnB za průměrný měsíc (2016-2024).....	19
Tabulka 7 – Počet vyplacených PnŽ a počet SPO dle typu ubytování (2016-2024).....	20
Tabulka 8 – Počet příjemců (domácností) a SPO dávky PnŽ v průměrném měsíci daného roku (2019-2024).....	20
Tabulka 9 – Počet vyplacených DnB za průměrný měsíc (2016-2024)	21
Tabulka 10 – Počet příjemců (domácností) a SPO dle typu bydlení (2019-2024)	22
Tabulka 11 – Počet vyplacených MOP v letech 2016-2024	23
Tabulka 12 – Procentuální podíl obyvatel pobírajících PnP v průměrném měsíci roku (vztaheno k celkové populaci).....	23
Tabulka 13 – Počet vyplacených PnD na 1 obyvatele za průměrný měsíc (2016-2023).....	23
Tabulka 14 – Exekuce fyzických osob ve Žďáru nad Sázavou (2016–2024)	24
Tabulka 15 – Počet osob v exekuci dle počtu exekucí ve Žďáru nad Sázavou	24
Tabulka 16 – Podíl osob v exekuci dle počtu exekucí ve Žďáru nad Sázavou	24
Tabulka 17 – Oddlužení ve Žďáru nad Sázavou.....	25
Tabulka 18 – Vybrané sociální služby	26

Seznam grafů

Graf 1 – Hodnota indexu sociálního vyloučení v městě Žďár nad Sázavou, SO ORP Žďár nad Sázavou a v Kraji Vysočina (2016-2023).....	5
Graf 2 – Vývoj počtu UoZ dlouhodobě evidovaných ÚP ČR ve Žďáru nad Sázavou (2016-2024)	6
Graf 3 – Vývoj podílu příjemců PnB ve Žďáru nad Sázavou a v ČR (2016-2023)	6
Graf 4 – Vývoj počtu obyvatel ve Žďáru nad Sázavou v letech 2016-2024	10
Graf 5 – Vývoj počtu obyvatel Žďáru nad Sázavou dle věku (2016-2023)	11
Graf 6 – Vzdělanostní struktura obyvatel Žďáru nad Sázavou v letech 2011 a 2021 (%).....	12
Graf 7 – Vývoj podílu nezaměstnaných osob ve Žďáru nad Sázavou, SO ORP Žďár nad Sázavou, kraji Vysočina a ČR (v %)	15
Graf 8 – Vývoj počtu UoZ ve Žďáru nad Sázavou v evidenci 6+, 12+ a 24+ měsíců (2016-2024)	16
Graf 9 – Podíl příjemců PnB v průměrném měsíci v % (2016-2023).....	19
Graf 10 – Podíl (v %) příjemců DnB v průměrném měsíci daného roku	21
Graf 11 – Podíl žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku v běžných třídách ve Žďáru nad Sázavou v 7. nebo 8. ročníku (v %).....	26

Seznam zkratk

Agentura, ASZ – Odbor pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad ČR

DnB – Doplatek na bydlení

ISV – Index sociálního vyloučení

KoP ÚP – Kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

MOP – Mimořádná okamžitá pomoc

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

MŠ – Mateřská škola

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

ORP – Obec s rozšířenou působností

OZP – Osoby zdravotně postižené

PnB – Příspěvek na bydlení

PnD – Příspěvek na dítě

PnP – Příspěvek na péči

PnŽ – Příspěvek na živobytí

SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů

SO ORP – Správní obvod obce s rozšířenou působností

SPO – Společně posuzované osoby

SÚPM – Společensky účelná pracovní místa

UoZ – Uchazeč o zaměstnání

ÚP – Úřad práce ČR

VPP – Veřejně prospěšné práce

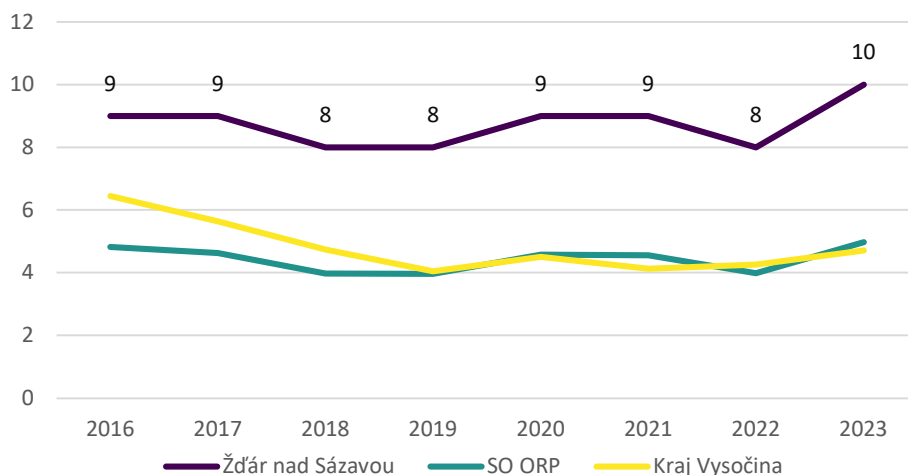
VS – Veřejná služba

ZŠ – Základní škola

Manažerské shrnutí

Na základě hodnot indexu sociálního vyloučení spadá Žďár nad Sázavou do kategorie obcí ohrožených sociálním vyloučením (kategorie 8 až 11 bodů). V roce 2023 byla hodnota indexu ve Žďáru nad Sázavou 10 bodů, oproti roku 2022 došlo ke **zhoršení v dimenzi vyloučení z bydlení a vyloučení z trhu práce**.

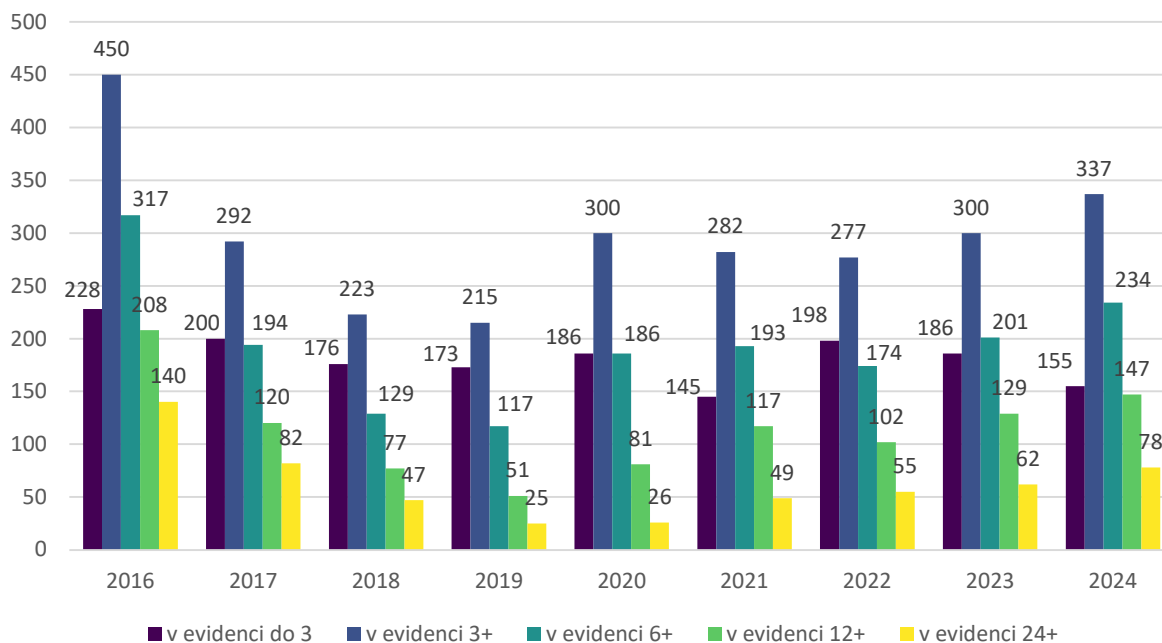
Graf 1 – Hodnota indexu sociálního vyloučení v městě Žďár nad Sázavou, SO ORP Žďár nad Sázavou a v Kraji Vysočina (2016-2023)

Zdroj: ASZ

V prosinci 2024 bylo ve Žďáru nad Sázavou evidováno celkem 492 uchazečů o zaměstnání (dále jen „UoZ“). Jestliže počty UoZ v evidenci maximálně do 3 měsíců od roku 2022 klesají a v prosinci 2024 byly přibližně na úrovni roku 2021 (145 vs. 147 UoZ), ve všech ostatních kategoriích UoZ dle délky evidence dochází k pozvolnému nárůstu počtu uchazečů. Jinými slovy, **v posledních 3 letech stoupá počet uchazečů o zaměstnání evidovaných úřadem práce, kteří jsou v evidenci déle než 3, 6, 12 i 24 měsíců.**

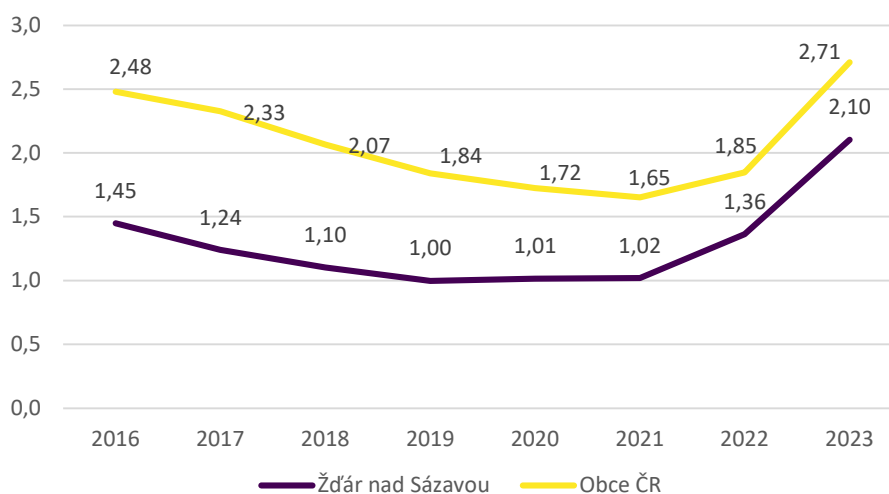
Graf 2 – Vývoj počtu UoZ dlouhodobě evidovaných ÚP ČR ve Žďáru nad Sázavou (2016-2024)

Zdroj: ÚP ČR

Počet vyplacených příspěvků na bydlení ve Žďáru nad Sázavou narůstá od roku 2021. V roce 2023 bylo vyplaceno 398 příspěvků na bydlení, což byl nejvyšší počet vyplacených příspěvků na bydlení za období 2016-2023.

Graf 3 – Vývoj podílu příjemců PnB ve Žďáru nad Sázavou a v ČR (2016-2023)

Zdroj: MPSV

1. Vymezení cíle

Dokument prostřednictvím analýzy administrativních dat popisuje současnou situaci sociálního vyloučení ve městě Žďár nad Sázavou. Mikroanalýza slouží obcím, které byly v režimu komplexní spolupráce (KPSV+) již před rokem 2025, k prohloubení potřebných kontextových informací využitelných pro další negociaci a tematické směřování spolupráce obce s ASZ. Jde o krátké došetření souvislostí v terénu, založené na realizaci omezeného počtu polostrukturovaných rozhovorů s klíčovými aktéry relevantními v dané tematické oblasti a/nebo současně za využití dalších kvalitativních nástrojů, umožňujících doplnit administrativní data o lokální (kvalitativní) detail. Navazuje na předchozí analytické materiály, jako byl tematický výzkum Žďár nad Sázavou – identifikace problémů a potřeb v oblasti bydlení a občanského soužití se zaměřením na lokalitu tzv. svobodáren (Korecká, 2020) a na Vstupní analýzu – Žďár nad Sázavou (Šmoldas, 2016). Cílem analýzy je poskytnout podklad pro činnost lokálního konzultanta, expertů odborných témat a dalších aktérů angažovaných v procesu sociálního začleňování ve Žďáru nad Sázavou.

1.1. Cílová skupina sociálně vyloučených osob a sociálním vyloučením ohrožených osob

Pod pojmem sociální vyloučení chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají sníženou míru přístupu ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování.

Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se však v jednotlivých lokalitách nemusí vyskytovat se stejnou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s několika zásadními existenčními problémy zároveň, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Základními indikátory sociálního vyloučení je materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele samy o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Kombinace intenzity přítomnosti těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o sociálně vyloučené lokalitě (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle

vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou schvalované zákony, postoje institucí, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti i faktory vnitřní, mezi které se řadí životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje.

Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou.

2. Metodologie, limity výzkumu

Výzkum využil kvantitativních – a v omezené míře též kvalitativních – metod. Analyzována byla především **dostupná administrativní data**, součástí byl i tzv. desk research, tedy sekundární analýza dostupných zdrojů. Tato metoda spočívá v analýze dat získaných od institucionálních aktérů a zpracování informací z relevantních výzkumných výstupů i strategických dokumentů. Číselné údaje byly získány a zpracovány v agregované podobě tak, aby byla zachována ochrana osobních údajů dotčených osob.

Mezi další metody využití v rámci terénního šetření patří především polostrukturované rozhovory volně sledující předem připravený scénář klíčových témat. Tyto scénáře variují podle typu respondentů, se kterými je rozhovor realizován. Přičemž platí, že každý respondent je předem informován o zásadách výzkumné práce (viz další kapitola), využití sdělených informací a má právo rozhovor odmítnout. Doplnkovou metodou je nestrukturovaný rozhovor, nebo ne/zúčastněné pozorování. V průběhu šetření byly realizovány **2 rozhovory s pracovníky KoP ÚP Žďár nad Sázavou (Odd. zaměstnanosti a odd. nepojistných sociálních dávek)**.

2.1. Standardy výzkumné práce ASZ

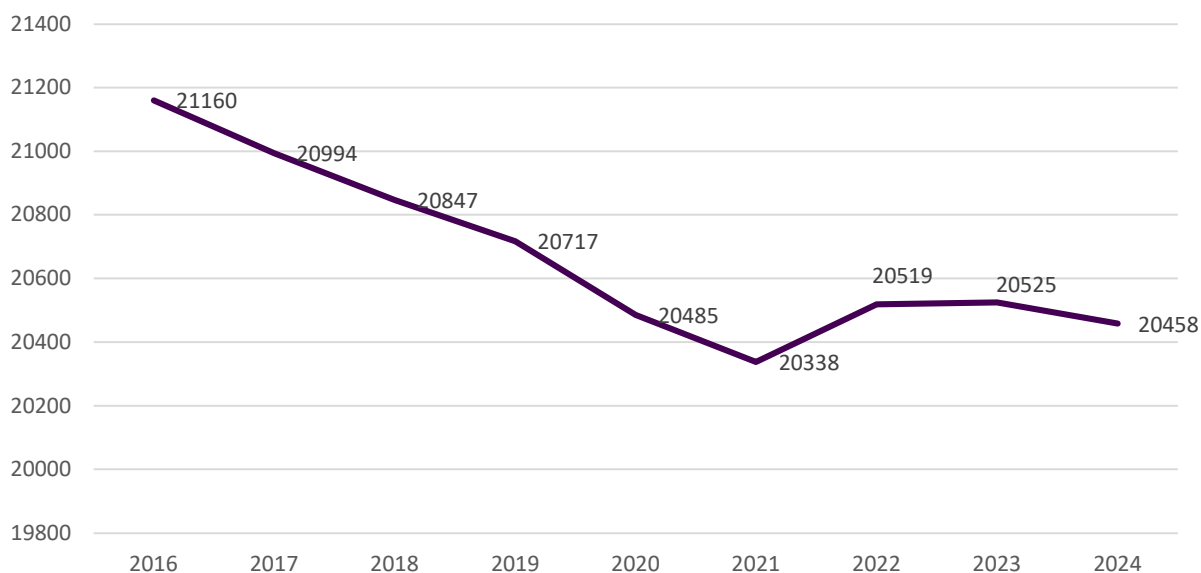
Výzkumníci Agentury pro sociální začleňování (dále jen ASZ) ctí obecně uznávané standardy kvality a etiky výzkumné práce. Mezi tyto standardy kvality patří především dodržování zásady validity a reliability dat. Při své práci se výzkumníci ASZ řídí i Etickým kodexem výzkumníků Agentury pro sociální začleňování, který ukotvuje mimo jiné práci s citlivými daty či nestrannost vůči subjektům v terénu.

3. Charakteristika územního celku

Město Žďár nad Sázavou je okresním městem v kraji Vysočina na samém pomezí Čech a Moravy, přibližně 30 km od krajského města Jihlavy. Součástí Žďáru nad Sázavou jsou městské části Žďár nad Sázavou 1–8, Mělkovice, Radonín, Stržanov a Veselíčko.

K 31. 12. 2024 žilo v Žďáru nad Sázavou 20 458 obyvatel. Počet obyvatel města soustavně klesal až do roku 2021 v letech 2022 a 2023 byl zaznamenán nárůst daný pozitivním migračním saldem (tedy díky přírůstku daném přistěhováním), celkový počet obyvatel stoupl na 20 525. Roky 2022 a 2023 jsou také za sledované období jedinými roky, kdy bylo migrační saldo i celkový přírůstek pozitivní, v období 2016–2021 i v roce 2024 bylo migrační saldo i celkový přírůstek vždy negativní, od roku 2020 do 2024 byl záporný rovněž i přirozený přírůstek, více obyvatel města tedy zemřelo, než se narodilo.

Graf 4 – Vývoj počtu obyvatel ve Žďáru nad Sázavou v letech 2016-2024

Zdroj: ČSÚ

Pozn: stav k 31.12. daného roku

Podle statistiky Ministerstva vnitra ČR bylo ve Žďáru nad Sázavou k 22. červnu 2025 evidováno celkem 610 osob (89 do 15 let, 43 do 18 let, 423 od 19 do 65 let a 16 nad 65 let), kterým bylo uděleno pobytové oprávnění v souvislosti s válkou na Ukrajině.¹

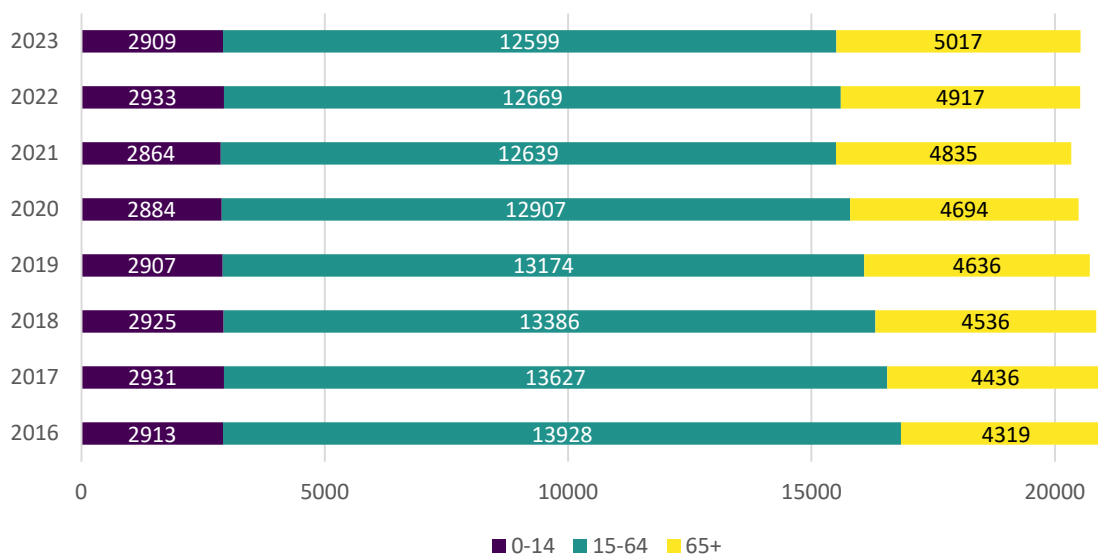
SLDB 2021 přineslo informace o národnosti sečtených obyvatel ve Žďáru nad Sázavou.

¹ Od 24. 02. 2022 do 21. 03. 2022 bylo těmto osobám uděleno dlouhodobé vízum za účelem strpění s kódem D/VS/U. Od 22. 03. 2022 je těmto osobám udělována dočasná ochrana, a to formou dlouhodobého víza s kódy D/DO/667, D/DO/668 a D/DO/669. Dle zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, se všechny tyto osoby, včetně osob předchozím vízem D/VS/U považují za osoby s dočasnou ochranou. Viz online: <https://www.mvcr.cz/clanek/statistika-v-souvislosti-s-vaalkou-na-ukrajine-archiv.aspx?q=Y2hudW09OQ%3d%3d> (navštíveno 24. 7. 2024)

Podle výsledků SLDB 2021 bylo mezi obyvateli s obvyklým pobytem s cizí uvedenou národností nejvíce těch se slovenskou (185) a ukrajinskou (123), s velkým odstupem pak vietnamskou (26). Jako romskou uvedlo svou národnost celkem 20 osob.

Níže uvedený graf zobrazuje věkovou strukturu obyvatelstva Žďáru nad Sázavou mezi lety 2016-2023. Ve sledovaném období se výrazně nezměnil podíl obyvatel ve věku 0-14 let, kteří stále představují 14 % obyvatel města. Snižuje se však počet osob v produktivním věku (věková skupina 15-64 let) z 66 % v roce 2016 na 61 % v roce 2023. Úměrně tomu se zvyšuje počet obyvatel v seniorském věku (věková skupina 65+) z 20 % v roce 2016 na 24 % v roce 2023.

Graf 5 – Vývoj počtu obyvatel Žďáru nad Sázavou dle věku (2016-2023)

Zdroj: ČSÚ

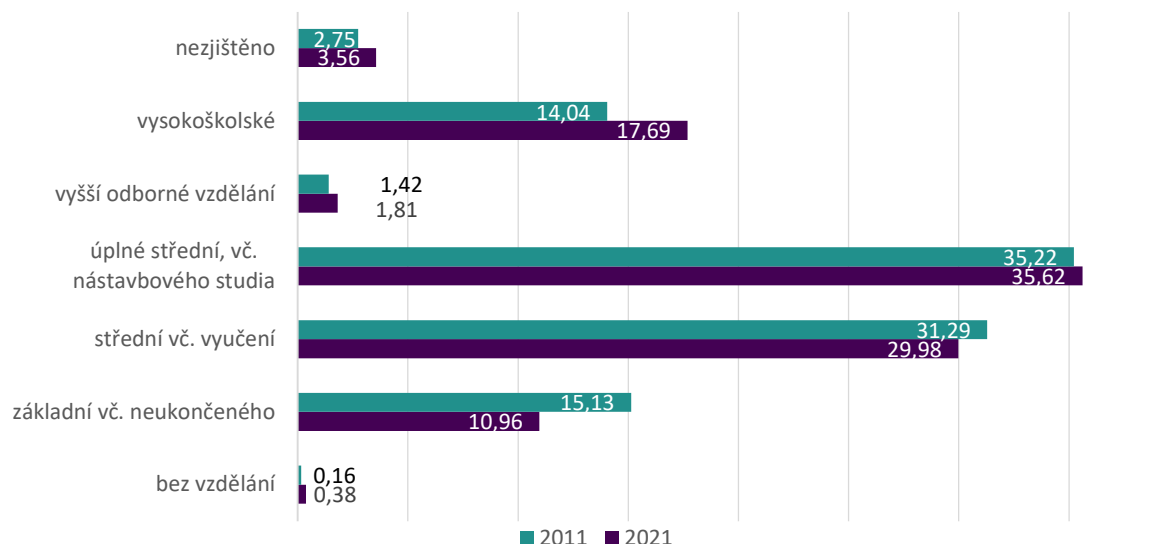
Dle SLDB 2021 bylo ve Žďáru nad Sázavou celkem 9 361 hospodařících domácností. Z tohoto počtu bylo 3 705 domácností nerodinných, z nich dále 3 589 domácností jednotlivců a 116 vícečlenných domácností. Rodinných domácností bylo 5 656, z toho 5 558 domácností bylo tvořeno jednou rodinou a 98 domácností bylo tvořeno 2 a více rodinami. Z hospodařících domácností tvořených 1 rodinou představovaly 59 % (3 297) domácnosti tvořené rodinami bez závislých dětí. Domácností tvořených rodinami s 1 závislým dítětem bylo 19 % (1 052), podíl domácností tvořených rodinami se 2 a více závislými dětmi činil 22 % (1 209). Úplných rodin bylo 4 567 a neúplných rodin 991 (z toho 861 rodin tvořila domácnost s osamělou matkou).

Vzdělanostní struktura

Vzdělanostní struktura Žďáru nad Sázavou je v porovnání s krajským i celorepublikovým průměrem příznivá. Žďár nad Sázavou má nižší podíl obyvatel bez vzdělání nebo se základním vzděláním včetně neukončeného, podíl obyvatel je naopak ve vyšších vzdělanostních kategoriích je ve srovnání s republikovým i krajským průměrem větší. Jak ukazuje srovnání SLDB z let 2011 a 2021, podíl osob se základním vzděláním a středním vzděláním bez

maturity se snížil, naopak se zvýšil podíl osob s úplným středním vzděláním a vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním. Zvýšil se však rovněž podíl osob bez vzdělání, z 0,16 % na 0,38 %.

Graf 6 – Vzdělanostní struktura obyvatel Žďáru nad Sázavou v letech 2011 a 2021 (%)

Zdroj: SLDB 2011, 2021

4. Popis sociálního vyloučení v území

Jedním z nástrojů, který umožňuje posoudit míru zatížení sociálním vyloučením jednotlivých obcí je index sociálního vyloučení². Index sleduje stav, resp. rozsah sociálního vyloučení prostřednictvím indikátorů pokrývajících dimenze chudoby, vyloučení z bydlení, vyloučení z oficiálního trhu práce, vyloučení ze vzdělávání a dimenzi zadluženosti (Lang & Matoušek, 2020). Škála indexu nabývá hodnot od 0 do 30 bodů, přičemž hodnota 0 znamená absenci nebo minimální rozsah sociálního vyloučení a hodnota 30 bodů nejvyšší míru zatížení sociálním vyloučením. Žďár nad Sázavou dlouhodobě spadá do kategorie obcí sociálním vyloučením ohrožených (kategorie 8 až 11 bodů). V roce 2023 činila hodnota indexu sociálního vyloučení ve Žďáru nad Sázavou 10 bodů.

Tabulka 1 – Hodnoty index sociálního začleňování ve Žďáru nad Sázavou, SO ORP a v kraji Vysočina (2016-2023)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Žďár n. S.	9	9	8	8	9	9	8	10
SO ORP	4,82	4,62	3,97	3,97	4,58	4,56	3,99	4,98
Kraj Vysočina	6,45	5,64	4,74	4,04	4,50	4,13	4,26	4,71

Zdroj: ASZ

² Index sociálního vyloučení vyvinula Agentura pro sociální začleňování v rámci projektu Systémové zajištění sociálního začleňování jako jednotný nástroj, který v sobě zahrnuje klíčové ukazatele z různých oblastí sociálního vyloučení a umožňuje tedy v celorepublikovém rozsahu míru zatížení sociálním vyloučením posoudit. Více k indexu viz Index sociálního vyloučení – Agentura pro sociální začleňování (socialni-zaclenovani.cz)

Jak ukazuje níže uvedená tabulka, která zobrazuje vývoj jednotlivých dimenzí (parametrů), v roce 2023 došlo v meziročním porovnání ke zhoršení v dimenzi vyloučení z bydlení (tj. zvýšil se podíl příjemců příspěvku na bydlení) a vyloučení z trhu práce (tj. zvýšil se podíl uchazečů o zaměstnání evidovaných úřadem práce déle než 6 měsíců). Dlouhodobě nízký je počet bodů v dimenzi vyloučení ze vzdělávání (tj. podílu žáků ukončujících povinnou školní docházku v 7. nebo 8. ročníku běžné třídy základní školy).

Tabulka 2 – Jednotlivé dimenze indexu sociálního vyloučení ve Žďáru nad Sázavou (2016-2023)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Exekuce	2	2	2	2	2	2	2	2
PnB	2	2	2	2	2	2	2	3
PnŽ	2	2	2	1	2	2	2	2
UoZ 6+ měsíců	3	3	2	2	3	3	2	3
Předčasné odchody ze ZŠ	0	0	0	1	0	0	0	0

Zdroj: ASZ

Stanovení jasných kritérií pro kvantifikaci sociálně vyloučených osob je ale obtížné. Přibližnou velikost cílové skupiny lze odhadnout na základě několika relevantních ukazatelů, jež odkazují k ohrožení různými rizikovými faktory, např. počet příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi v území, zadluženost, míra nezaměstnanosti. Jednotlivé oblasti jsou detailněji rozebrány v následujících kapitolách.

5. Analýza a interpretace dat

5.1. Zaměstnanost

Uplatnění člověka na trhu práce je podmíněno celou řadou charakteristik, přičemž některé z nich mohou zvyšovat pravděpodobnost vzniku nezaměstnanosti, jakož i riziko setrvávání v dlouhodobé nezaměstnanosti. Mezi skupiny, které jsou rizikem opakované či dlouhodobé nezaměstnanosti ohroženi, patří zejména lidé bez vzdělání či s nižším vzděláním, mladí lidé bez praxe, ženy s malými dětmi a obecněji osoby pečující, zdravotně postižení a starší lidé.

Kromě samotné poptávky po pracovní síle ovlivňuje míru nezaměstnanosti i poměr dosažitelných legálních pracovních příjmů k úrovni sociálních dávek. Pro část nezaměstnaných tak může být výhodnější setrávat v dávkovém systému a zároveň pracovat příležitostně/nelegálně. Zároveň je však třeba mít na paměti, že tyto životní strategie se týkají i osob, které nejsou registrovány na ÚP a ze statistik dlouhodobé nezaměstnanosti tak vypadávají.

Nezaměstnanost ve Žďáru nad Sázavou pohledem administrativních dat

Dle dat zveřejněných ČSÚ dosáhl podíl nezaměstnaných ke konci roku 2024 ve Žďáru nad Sázavou 3,55 %. Ve srovnání s rokem 2023 byl tento podíl nižší o 0,31 p. b. Do skupiny dosažitelných uchazečů ve věku 15–64 let v evidenci KoP ÚP Žďár nad Sázavou patřilo ke konci roku 2024 492 osob, z toho 245 žen (tj. 49,8 %).

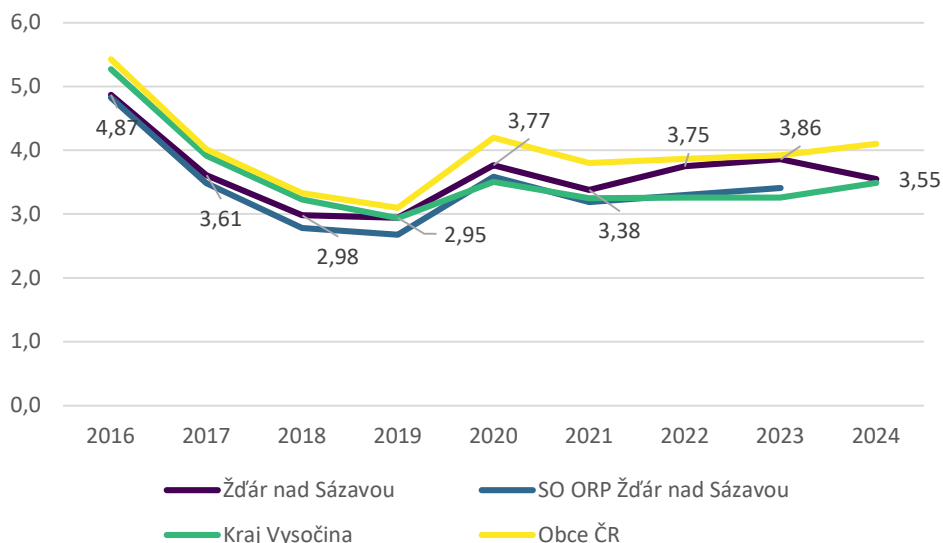
Ke konci roku 2024 registrovaly úřady práce v kraji Vysočina celkem 12 285 osob. Ve srovnání s koncem roku 2023 se počet neumístěných uchazečů na Vysočině zvýšil o 1 512 osob a podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu vzrostl o 0,44 procentního bodu. Mezi nezaměstnanými na Vysočině ke konci roku 2024 mírně převažovaly ženy.

Mezi nezaměstnanými v kraji ke konci roku 2024 – oproti samotnému Žďáru nad Sázavou – mírně převažovaly ženy (50,8 %), podíl OZP v evidenci činil 14,4 % z celkového počtu nezaměstnaných, absolventů škol a mladistvých bylo z celkového počtu nezaměstnaných 6,1 %. Příspěvek v nezaměstnanosti poskytovaly ke konci roku 2024 úřady práce v Kraji Vysočina téměř dvěma pětina osob vedených v evidenci.

Na konci roku 2024 bylo ve Žďáru nad Sázavou 358 volných pracovních míst, přepočtu na jedno volné pracovní místo připadlo 1,4 uchazečů o zaměstnání. V SO ORP Žďár nad Sázavou pak na jedno volné pracovní místo připadlo 2,26 uchazečů, v kraji Vysočina to bylo 1,95 uchazečů o zaměstnání.

Z bližšího pohledu na vývoj podílu nezaměstnaných osob v ČR, kraji Vysočina, SO ORP Žďár nad Sázavou a v samotném Žďáru nad Sázavou je patrné, že vývoj podílu nezaměstnaných osob ve městě v hlavních obrysech kopíruje trend vývoje v ČR, kraji i SO ORP; v roce 2024 došlo oproti republikovému i krajskému trendu ve Žďáru nad Sázavou k mírnému poklesu podílu nezaměstnaných osob. Podíl nezaměstnaných ve Žďáru nad Sázavou je dlouhodobě pod republikovým průměrem, nicméně od roku 2019 byl vyšší než v rámci SO ORP i kraje.

Graf 7 – Vývoj podílu nezaměstnaných osob ve Žďáru nad Sázavou, SO ORP Žďár nad Sázavou, kraji Vysočina a ČR (v %)

Zdroj: MPSV

Z celkového počtu 492 uchazečů v evidenci KoP ÚP Žďár nad Sázavou bylo v roce 2024 234 UoZ v evidenci déle než 6 měsíců, 147 UoZ déle než 12 měsíců a 78 UoZ déle než 24 měsíců. Do věkové skupiny 19 let a méně v roce 2024 patřilo 23 uchazečů, do skupiny 60+ patřilo 60 uchazečů. Z údajů za poslední tři roky je patrné, že stoupá počet osob ve věku 60+ let, které jsou v evidenci úřadu práce. Ke konci roku 2024 byli mezi uchazeči nejvíce zastoupeni lidé se středním vzděláním bez maturity (179), dále se středním s maturitou (146) a se základním vzděláním (107), přičemž tento trend je poslední roky neměnný. Podrobnější údaje přináší níže uvedená tabulka.

Tabulka 3 – Počet UoZ ve Žďáru nad Sázavou dle pohlaví, délky evidence, věku a vzdělání (2016-2024)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
počet UoZ	678	492	399	388	486	427	475	486	492
muži	359	275	214	225	280	224	243	255	247
ženy	319	217	185	163	206	203	232	231	245
v evidenci 6+ měsíců	317	194	129	117	186	193	174	201	234
v evidenci 12+ měsíců	208	120	77	51	81	117	102	129	147
v evidenci 24+ měsíců	140	82	47	25	26	49	55	62	78
19 let a méně	-	-	-	-	-	14	22	16	23
60 let a více	-	-	-	-	32	49	44	44	60
bez vzdělání +neukon.	1	1	9	10	7	5	3	4	3
základní + praktické	113	68	56	55	88	68	94	101	107
střední bez maturity	263	191	167	165	186	176	198	180	179
střední s maturitou	210	166	126	109	152	119	128	141	146
vyšší odborné a VŠ	91	66	41	49	53	59	52	60	57

Zdroj: ÚP ČR

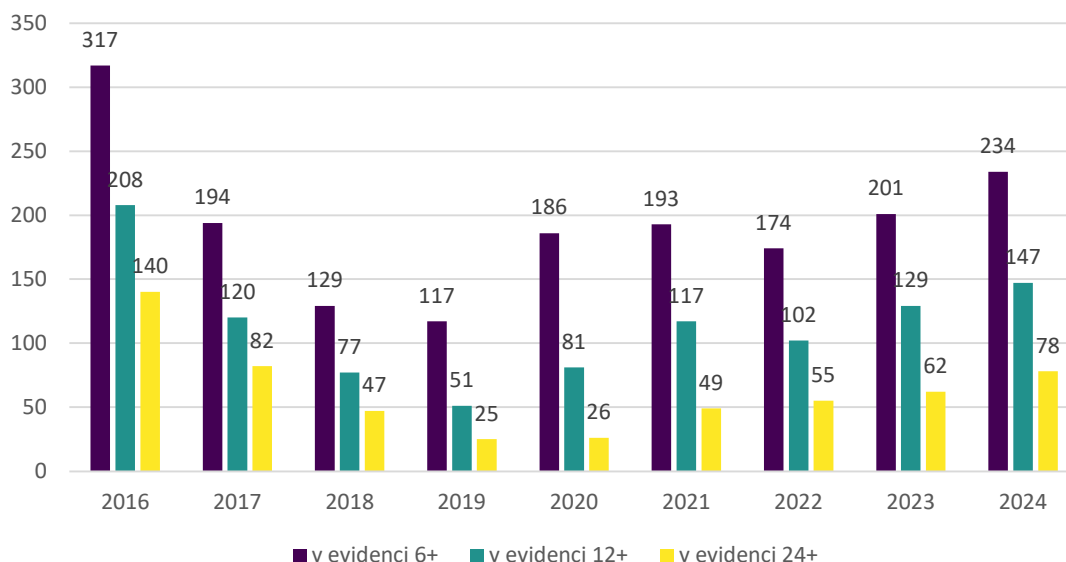
Pozn. Údaje jsou k prosinci daného roku, znak „-“ znamená, že údaj nebyl k dispozici

Problém dlouhodobé nezaměstnanosti je především problémem sociálním, na jehož řešení obvykle běžné nástroje aktivní politiky zaměstnanosti nemusí stačit. Otázka dlouhodobé nezaměstnanosti souvisí i s dalšími sociálními problémy, ať už je to již zmiňovaná předluženost, nestabilita bydlení, absence vzdělání či závislostní chování.

Bez komplexního nastavení mechanismů řešení je tak podpora v oblasti zaměstnanosti specifických skupin na (otevřeném) trhu práce neefektivní. Dochází tak k opakovaným registracím na úřadech práce a prací v režimu VPP (*lock-in effect*³³), krátkodobým zaměstnáním či prací na černo. Dlouhodobá nezaměstnanost je tak negativně ovlivňována jak různými hendikepy na straně uchazečů (sociálními, fyzickými, psychickými), tak i bariérami na straně zaměstnavatelů či úřadů – hovoříme proto o tzv. kumulaci hendikepů.

Z údajů je patrné, že počty dlouhodobě nezaměstnaných jsou nejvyšší od let 2016-2017 (viz graf Vývoj počtu UoZ), kontinuálně od roku 2019 se zvyšuje počet uchazečů, kteří jsou v evidenci déle než 6, 12 a 24 měsíců.

Graf 8 – Vývoj počtu UoZ ve Žďáru nad Sázavou v evidenci 6+, 12+ a 24+ měsíců (2016-2024)

Zdroj: ÚP ČR

Dle zkušeností KoP ÚP Žďár nad Sázavou je ve městě obecně problém s umístováním osob s nízkou kvalifikací. Dominantní zaměstnavatel nekvalifikovaných osob v městě chybí, zároveň došlo ke zpřísnění podmínek u VPP (nově od loňského roku musí být osoba alespoň 3 měsíce vykonávat VS). Úklidové práce ve veřejném prostoru (ruční úklid, údržba zeleně) zajišťuje pro město společnost SATT a.s. Ty nízkokvalifikované pozice, které v minulosti často obsazovali lidé s nízkým dosaženým vzděláním – ať už jde o práce v lese (sázení, úklid klestu) nebo o úklidové práce – v současnosti mnohdy zastávají agenturní pracovníci, především občané Ukrajiny. Podobně i rekvalifikací využívají dle KoP ÚP spíše lidé ekonomicky činní,

³³ Cf. Wunsch, C. How to minimize lock-in effects of programs for unemployed workers. IZA World of Labor 2016: 288 doi: 10.15185/izawol.288

kteří chtějí změnit profesi: zájem je především o řidičské průkazy skupiny C, kurzy pracovníka v sociálních službách a pozice asistentů pedagoga a chův pro dětské skupiny. O vybrané nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, jako jsou SÚPM či překlenovací příspěvek, není dle KoP ÚP zájem u zaměstnavatelů. Podobně je problém se zaměstnáváním starších osob, kdy tiito mnohdy narážejí na malý zájem ze strany zaměstnavatelů (z důvodu mnohdy horšího zdravotního stavu a domnělé slabší výkonnosti osob v předdůchodovém věku).

Přehled specifických kategorií uchazečů, kteří byli v evidenci KoP ÚP Žďár nad Sázavou ke konci roku 2024, přináší níže uvedená tabulka. Mezi nejpočetnější kategorie patří uchazeči OZP – dle KoP ÚP je obecně ve Žďáru nad Sázavou i v rámci regionu malá nabídka míst vhodných právě pro osoby zdravotně znevýhodněné. Z hlediska vzdělání, respektive nutné kvalifikace, jsou významnou kategorií osoby v evidenci požadující pracovní pozice v rámci kategorie ISCO 9 (pomocní a nekvalifikovaní dělníci). Počet volných míst s požadavkem na alespoň základní vzdělání byl ve stejném období 231, nicméně samotná nabídka míst pro nízkokvalifikované osoby nestačí. U dlouhodobě nezaměstnaných osob, i u mladých dospělých, kteří žádné zaměstnání neměli, se mnohdy jedná o absenci či ztrátu pracovních návyků a kompetencí, přičemž tyto tendence – typicky v prostředí sociálně vyloučených lokalit – se mohou přenášet transgeneračně. Pro řadu uchazečů může být rovněž překážkou podoba těchto nízkokvalifikovaných prací – ať už se jedná o trojsměnný provoz, který neumožňuje skloubit práci s péčí o osobu blízkou, nebo o překážky jako jsou fyzické a psychické hendikepy. Ty mohou být diagnostikované i nediodagnostikované a daný člověk nemusí mít vždy nárok na výplatu invalidního důchodu z důvodu nesplnění potřebné doby pojištění.

Tabulka 4 – Počty uchazečů ve vybraných kategoriích v evidenci ÚP KoP Žďár nad Sázavou (prosinec 2024)

Počet uchazečů – OZP	83
Počet uchazečů – OZP – ženy	46
Počet invalidních uchazečů z celkem OZP	70
Počet invalidních uchazečů z celkem OZP – ženy	39
Počet uchazečů z rizikových skupin	127
Počet uchazečů z rizikových skupin – ženy	82
Počet uchazečů potřebující zvláštní péči	1
Počet uchazečů potřebující zvláštní péči – ženy	0
Počet uchazečů mladistvých	9
Počet uchazečů žen mladistvých	4
Počet uchazečů do věku 19 let	23
Počet uchazečů do věku 19 let – ženy	11
Počet uchazečů – absolventů v evidenci nad 6m.	3
Počet uchazečů – ženy absolventek v evidenci nad 6m.	0
Počet uchazečů mladistvých nad 6 m.	3
Počet uchazeček žen mladistvých nad 6 m.	1

Počet uchazečů požadujících CZ-ISCO 9	94
Počet uchazečů požadujících CZ-ISCO 9 - ženy	49
Počet volných míst – požadavek na vzdělání bez vzdělání	5
Počet volných míst – požadavek na vzdělání neúplné základní vzdělání	0
Počet volných míst – požadavek na vzdělání základní vzdělání	231

Zdroj: ÚP ČR

Volná pracovní místa

Podle údajů MPSV bylo v prosinci 2024 ve Žďáru nad Sázavou evidováno 358 pracovních míst. Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo činil v roce 2024 1,37 uchazeče. Na základě novely zákona o zaměstnanosti, která nabyla účinnosti 1. července 2024, došlo k zavedení maximální lhůty, po kterou je možné vést volné pracovní místo v evidenci Úřadu práce ČR. Podle této úpravy je neobsazené volné pracovní místo vedeno v evidenci po dobu maximálně 6 měsíců ode dne jeho oznámení zaměstnavatelem příslušné krajské pobočce ÚP ČR. Výjimku tvoří pracovní místa, na jejichž obsazení probíhá řízení o vydání zaměstnanecké karty, modré karty nebo povolení k zaměstnání cizince. V důsledku automatické expirace volných pracovních míst dochází k výraznému poklesu jejich počtu v evidenci ÚP ČR.

Tabulka 5 – Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Žďár n. S.	2,42	1,03	0,46	0,64	0,89	0,84	1,50	2,09	1,37
SO ORP	3,85	1,70	0,73	0,96	1,41	1,64	2,40	3,19	2,26
Kraj Vysočina	3,39	1,85	1,14	1,01	1,36	1,29	1,43	1,56	1,95

Zdroj: MPSV

5.2. Výplaty sociálních dávek

V této kapitole jsou analyzována data vztahující se k vyplácení **příspěvku na bydlení** (dále také „PnB“), **příspěvku na živobytí** (dále také „PnŽ“), **doplátku na bydlení** (dále také „DnB“) a **mimořádné okamžité pomoci** (dále také „MOP“) poskytnutá Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Nárok na většinu dávek je odvozen z životního (v některých případech existenčního) minima jednotlivců a domácností, přičemž navzdory opakovanému zvyšování jsou jejich reálné hodnoty v roce 2023 pod reálnou úroveň z doby před deseti lety.⁴

Příspěvek na bydlení

Jak je patrné z níže uvedené tabulky, počet vyplacených PnB ve Žďáru nad Sázavou se od roku 2021 výrazně zvýšil. V roce 2023 bylo za průměrný měsíc vyplaceno 371 příspěvků na bydlení, v minulém roce pak 398 příspěvků na bydlení za průměrný měsíc. Podobně stoupal v minulých letech i počet společně posuzovaných osob (dále SPO), a to jak celkově, tak i v podkategoriích ohrožených skupin obyvatel – nezaopatřených dětí a osob ve věku 65+.

⁴ Blíže viz [IDEA Studie 05 2023 Valorizace socialnich davek \(cerge-ei.cz\)](https://www.cerge-ei.cz/idea-studie-05-2023-valorizace-socialnich-davek)

Trend zvyšování tohoto podílu se od roku 2021 týkal celé ČR a souvisel s řadou faktorů, např. se jednalo o vliv inflace, výrazné zvýšení cen energií a nájemního bydlení kvůli válce na Ukrajině, zjednodušení výplat dávky nebo zvýšení povědomí o jejím využití a dostupnosti (viz graf níže).

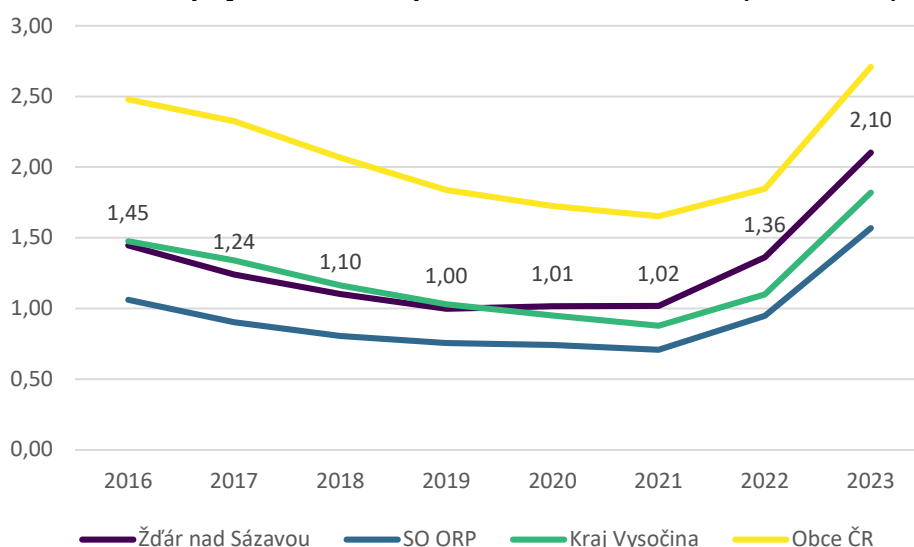
Tabulka 6 – Počet příjemců a SPO dávky PnB za průměrný měsíc (2016-2024)

	SPO				
	příjemci	příjemci 65+	celkem	z toho nezaopatřené děti	z toho osoby 65+
2016	264	-	-	-	-
2017	224	-	-	-	-
2018	198	-	-	-	-
2019	178	44	359	157	48
2020	179	41	367	151	45
2021	178	40	358	142	43
2022	240	76	515	205	79
2023	371	109	698	254	117
2024	398	112	724	256	117

Zdroj: MPSV

Pozn. Znak „-“ znamená, že údaj nebyl k dispozici.

Graf 9 – Podíl příjemců PnB v průměrném měsíci v % (2016-2023)

Zdroj: MPSV

Pozn. % podíl je přepočten na obyvatelstvo starší 15 let

Příspěvek na živobytí

Počet vyplacených PnŽ ve Žďáru nad Sázavou klesal mezi roky 2016 a 2019, od roku 2022 stoupl z 83 na celkem 99 v roce 2024. Nejvyšší počet SPO z hlediska typu bydlení představovaly osoby v bytech, dále bez právního, bez přístřeší nebo nezjištěno, v pobytových sociálních službách a v ubytovacích zařízeních (podrobně viz níže uvedená tabulka).

Tabulka 7 – Počet vyplacených PnŽ a počet SPO dle typu ubytování (2016-2024)

	Počet vyplacených PnŽ	SPO					
		byt	ubytovací zařízení	stavba pro rekreaci	jiný než obytný prostor	pobytové sociální služby	bez právního titulu, bez přístřeší nebo nezjištěno
2016	104	94	15	0	10	16	14
2017	82	59	8	3	2	11	20
2018	61	63	13	0	1	25	5
2019	57	83	12	0	0	15	20
2020	76	93	15	0	0	14	22
2021	89	96	11	0	1	24	16
2022	83	98	5	0	1	14	20
2023	90	111	7	0	1	16	26
2024	99	106	12	0	1	21	30

Zdroj: MPSV

Tabulka 8 přináší detailní data vztahující se k příjemcům PnŽ a společně posuzovaným osobám za průměrný měsíc let 2019 až 2024. Počet příjemců a dalších SPO za průměrný měsíc se ve sledovaném období ve Žďáru nad Sázavou zvýšil zhruba o pětinu, počet nezaopatřených dětí mezi SPO se zvýšil z 53 v roce 2019 na 68 v roce 2024.

Tabulka 8 – Počet příjemců (domácností) a SPO dávky PnŽ v průměrném měsíci daného roku (2019-2024)

	počet příjemců (domácností)					
	počet SPO			počet SPO		
	celkem	z toho dom. jednotlivců ve věku 65+ let		celkem	z toho	
celkem		z toho ženy	nezaop. děti		osoby ve věku 65+ let	
2019	54	0	0	118	53	1
2020	55	0	0	113	46	1
2021	67	1	0	131	51	1
2022	68	3	1	133	53	3
2023	76	2	1	155	64	3
2024	71	2	0	153	68	3

Zdroj: MPSV

Doplatek na bydlení

Počet vyplacených DnB za průměrný měsíc v rámci města klesal od roku 2021 (55 DnB) na 40 v loňském roce. Podíl příjemců DnB po růstu mezi roky 2019 až 2021 začal opět klesat.

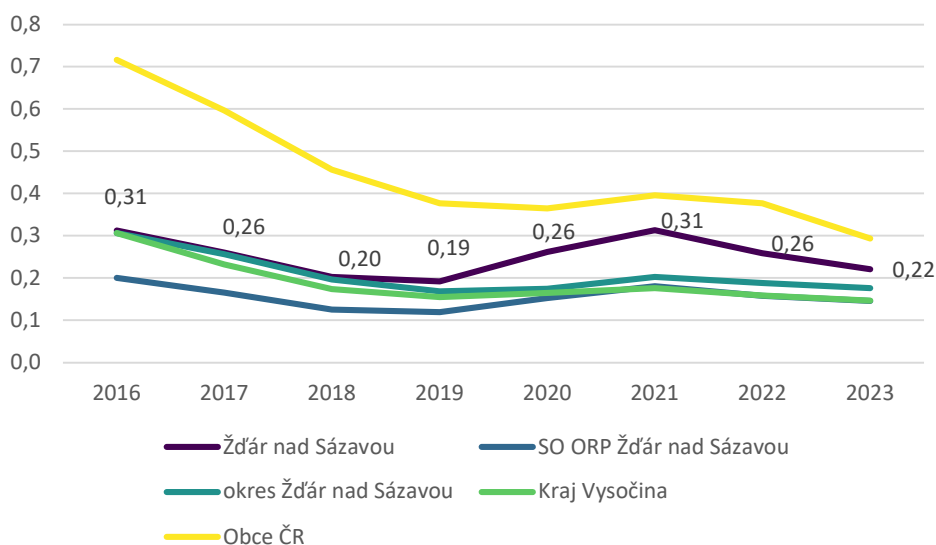
Procentuální podíl příjemců DnB byl sice ve Žďáru nad Sázavou stále vyšší, než tomu bylo v rámci SO ORP a kraje, nicméně stále se jedná o hodnoty, které jsou dlouhodobě pod republikovým průměrem.

Tabulka 9 – Počet vyplacených DnB za průměrný měsíc (2016-2024)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet vyplacených DnB (za průměrný měsíc)	57	47	36	34	46	55	46	39	40

Zdroj: MPSV

Graf 10 – Podíl (v %) příjemců DnB v průměrném měsíci daného roku

Zdroj: MPSV

Podrobnější data o počtu společně posuzovaných osob u vyplacených DnB podle typu bydlení v letech 2019 až 2024 uvádí Tabulka 10 (uvedeny jsou pouze kategorie, v níž byli nějací příjemci a SPO evidováni). Počet příjemců i SPO příjemců DnB v bytech od roku 2021 postupně klesal. Počty příjemců i SPO v ubytovacích zařízeních stoupají, stále se však jedná o jednotky příjemců. Výraznější nárůst byl však zaznamenán v pobytových sociálních službách, kdy ke zvýšení došlo jak u celkového počtu příjemců (z 12 v roce 2019 na 23 v roce 2024), tak i u SPO (z 23 na 42 ve stejných letech). V rámci SPO narostl i počet specificky u kategorie nezaopatřených dětí, a to z 11 v roce 2019 na 18 v roce 2024.

Tabulka 10 – Počet příjemců (domácností) a SPO dle typu bydlení (2019-2024)

			2019	2020	2021	2022	2023	2024
byt	počet příjemců (domácností)	celkem	25	28	36	34	26	15
		z toho dom. jednotlivců ve věku 65+ let	0	0	0	0	0	0
		celkem	0	0	0	0	0	0
	počet SPO	celkem	59	56	71	64	55	33
		z toho	27	21	28	24	22	14
		nezaop. děti	0	1	0	0	0	0
ubytovací zařízení	počet příjemců (domácností)	celkem	1	1	2	1	4	4
		z toho dom. jednotlivců ve věku 65+ let	0	0	0	0	0	0
		celkem	0	0	0	0	0	0
	počet SPO	celkem	2	2	3	1	5	5
		z toho	0	0	0	0	0	0
		nezaop. děti	0	0	0	0	0	0
pobytové sociální služby	počet příjemců (domácností)	celkem	12	15	18	20	22	23
		z toho dom. jednotlivců ve věku 65+ let	0	0	1	1	2	2
		celkem	0	0	0	0	0	0
	počet SPO	celkem	23	28	34	36	38	42
		z toho	11	12	16	16	17	18
		nezaop. děti	0	0	1	1	2	2

Zdroj: MPSV

Mimořádná okamžitá pomoc

Účelem této dávky je poskytnout pomoc bezprostředně, a to v situacích, které jsou specifikovány zákonem o pomoci v hmotné nouzi, č. 111/2006 Sb. Jedná se především o situace, kdy žadatelé hrozí vážná újma na zdraví, v případě vážné mimořádné události, v případě nezbytného jednorázového výdaje na pořízení nebo opravu nezbytného základního vybavení domácnosti – předměty dlouhodobé potřeby, v případě hrozícího sociálního vyloučení a na vzdělání nebo zájmovou činnost nezaopatřeného dítěte.

Tabulka 11 nabízí přehled počtu vyplacených MOP za období 2016 až 2024. V roce 2024 bylo ve Žďáru nad Sázavou vyplaceno celkem 98 dávek mimořádné okamžité pomoci. Dlouhodobě nejvíce dávek mimořádné okamžité pomoci je vypláceno v kategorii jednorázový výdaj.

Tabulka 11 – Počet vyplacených MOP v letech 2016-2024

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MOP celkem	89	75	33	39	77	58	45	81	98
Hrozba vážné újmy na zdraví (MOPZ)	4	2	3	0	3	1	2	0	0
Vážná mimořádná událost (MOPU)	1	1	1	0	8	12	1	0	0
Jednorázový výdaj (MOPV)	55	42	12	13	34	26	31	64	79
Předměty dlouhodobé potřeby (MOPN)	14	12	9	10	22	13	8	4	11
Sociální vyloučení (MOPS)	6	7	6	11	5	5	2	5	3
Činnosti nezaopatřeného dítěte (MOPD)	9	11	2	5	5	1	1	8	5

Zdroj: MPSV

Příspěvek na péči

Příspěvek na péči (PnP) se poskytuje osobám, které jsou z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu závislé na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění pomoci, která může být poskytována prostřednictvím sociálních služeb nebo jiných forem pomoci při zvládnutí základních životních potřeb osob. Průměrný podíl obyvatel pobírajících příspěvek na péči se ve Žďáru nad Sázavou drží nad průměrem SO ORP, kraje i nad celorepublikovým průměrem.

Tabulka 12 – Procentuální podíl obyvatel pobírajících PnP v průměrném měsíci roku (vztaheno k celkové populaci)

	2016	2018	2020	2021	2022	2023
Žďár nad Sázavou	3,68	3,82	4,13	4,19	4,35	4,31
SO ORP	3,55	3,68	3,82	3,82	3,78	3,73
Kraj Vysočina	3,61	3,72	3,74	3,69	3,64	3,68
Obce ČR	3,26	3,38	3,42	3,40	3,35	3,39

Zdroj: MPSV

Přídavek na dítě

Do skupiny domácností ohrožených chudobou a sociálním vyloučením lze řadit i nízkopříjmové domácnosti s dětmi, přičemž mezi takové domácnosti patří příjemci dávky přídavek na dítě.⁵ Počet vyplacených přídavků na dítě v přepočtu na 1 obyvatele ve městě Žďár nad Sázavou se svou výší neliší od krajského či celorepublikového průměru.

Tabulka 13 – Počet vyplacený PnD na 1 obyvatele za průměrný měsíc (2016-2023)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Žďár n.S.	0,0285	0,0233	0,0171	0,0145	0,0146	0,0164	0,0248	0,0321
SO ORP	0,0353	0,0285	0,0218	0,0184	0,0172	0,0191	0,0283	0,0368
Kraj Vysočina	0,0378	0,0316	0,0232	0,0197	0,0181	0,0195	0,0264	0,0335
Obce ČR	0,0366	0,0321	0,0250	0,0220	0,0206	0,0218	0,0261	0,0314

Zdroj: MPSV

⁵ Jedná se o domácnosti, kde je čistý příjem nižší než 3,4násobek životního minima rodiny.

5.3. Zadluženost

Podíl osob v exekuci činil ve Žďáru nad Sázavou v 1. kvartálu roku 2025 4 %. Město v tomto sice převyšuje průměr SO ORP (3 %) i kraje (3,9 %), nicméně celkově kraj Vysočina patří mezi ty nejméně zatížené zadlužením obyvatel. Dle dat z Mapy zadlužení bylo ve Žďáru nad Sázavou v 1Q 2025 v exekuci 709 fyzických osob (tzv. počet povinných). Celkový počet exekucí fyzických osob byl ve stejném období 3626. V obou případech se jedná od roku 2019 o kontinuální pokles K poklesu došlo i pokud jde o průměrný počet exekucí na osobu, těch bylo v 1. kvartálu roku 2025 5,1.

Tabulka 14 – Exekuce fyzických osob ve Žďáru nad Sázavou (2016–2024)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	1Q 2025
Počet osob v exekuci	1228	1223	-	1412	-	810	787	744	711	709
Podíl osob v exekuci (v %)	6,7	6,6	-	7,9	7,9	4,6	4,6	4,3	4	4
Celkový počet exekucí	6554	6801	-	10344	-	5344	4823	4696	3742	3626
Průměrný počet exekucí na osobu	5,3	5,6	-	7,3	-	6,6	6,1	6,3	5,3	5,1

Zdroj: Mapazadluzeni.cz

Pozn. Znak „-“ znamená, že údaj nebyl k dispozici.

Počty a podíly osob v exekuci dle počtu exekucí zobrazují níže uvedené tabulky. Jak je patrné, od roku 2023 se zvyšuje počet a podíl osob, které mají 2 exekuce (70 osob v roce 2023, 96 osob v 1. kvartálu roku 2025) a v menší míře i 3 až 9 exekucí (357 osob v roce 2023, 360 osob v 1. kvartálu roku 2025), počty osob s 1 exekucí zůstávají zhruba stejné, naopak počty osob s 10 a více exekucemi v tomto období klesal. Je tak patrné, že v posledních letech část lidí sklouzává do předlužení.

Tabulka 15 – Počet osob v exekuci dle počtu exekucí ve Žďáru nad Sázavou

	2017	2019	2022	2023	2024	1Q 2025
s 1 exekucí	377	467	168	156	152	154
s 2 exekucemi	112	134	75	70	83	96
s 3 až 9 exekucemi	504	462	384	357	371	360
s 10 až 29 exekucemi	221	294	154	155	103	98
s 30 a více exekucemi	9	55	6	6	2	1

Zdroj: Mapazadluzeni.cz

Tabulka 16 – Podíl osob v exekuci dle počtu exekucí ve Žďáru nad Sázavou

	2017	2019	2022	2023	2024	1Q 2025
s 1 exekucí	31 %	33 %	21 %	21 %	21 %	22 %
s 2 exekucemi	9 %	9 %	10 %	9 %	12 %	14 %
s 3 až 9 exekucemi	41 %	33 %	49 %	48 %	52 %	51 %
s 10 až 29 exekucemi	18 %	21 %	20 %	21 %	14 %	14 %
s 30 a více exekucemi	1 %	4 %	1 %	1 %	0 %	0 %

Zdroj: Mapazadluzeni.cz

Osobní bankroty

Počet a podíl osob v oddlužení ve Žďáru nad Sázavou v posledních letech mírně klesá, podobně jako poměr počtu osob v osobním bankrotu k počtu osob v exekuci⁶. V prvním kvartálu roku 2025 byl tento poměr 17,3 %. Ve stejném období z celkového počtu 123 osob v oddlužení představovali muži 66 % a ženy 34 %, od roku 2019 se poměr stále výrazněji vychyluje ve prospěch mužů (v celé ČR byl pro srovnání v roce 2024 podíl mužů a žen 57/43 %). Nejpočetnější věkovou skupinu mezi osobami v oddlužení tvořily v prvním kvartálu roku 2025 skupiny lidí, kterým bylo 40-49 let (32 %), 30-39 let (28 %) a 50-65 let (23 %).

Tabulka 17 – Oddlužení ve Žďáru nad Sázavou

	2019	2021	2022	2023	2024	1Q 2025
Počet osob v oddlužení	144	149	137	128	128	123
Počet osob v exekuci	1412	810	787	744	711	709
Oddlužení vs. exekuce	10,2 %	18,4 %	17,4 %	17,2 %	18 %	17,3 %
Podíl osob v oddlužení	0,8 %	0,9 %	0,8 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %
Podíl mužů a žen v oddlužení (v %)	56/44	57/43	58/42	61/39	63/38	66/34
Podíl osob ve věku 18-29 let	8 %	6 %	7 %	4 %	7 %	9 %
30-39 let	31 %	28 %	22 %	30 %	26 %	28 %
40-49 let	28 %	26 %	33 %	30 %	34 %	32 %
50-65 let	30 %	34 %	31 %	28 %	24 %	23 %
nad 65 let	3 %	6 %	7 %	9 %	9 %	9 %

Zdroj: Mapazadluzeni.cz

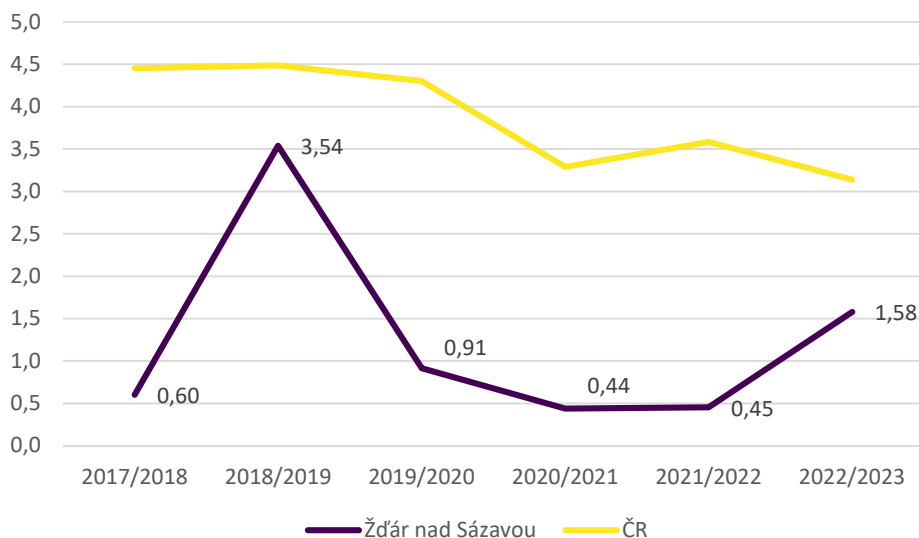
5.4. Vzdělávání

Ve Žďáru nad Sázavou se nachází čtyři základní školy zřizované obcí a jedna základní škola soukromá. Při Základní škole Žďár nad Sázavou, Komenského 6 je zřízena přípravná třída.

Jedním z indikátorů indexu sociálního vyloučení (Lang & Matoušek, 2020) je počet a podíl žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku v 7. nebo 8. ročníku běžných tříd. Ve Žďáru nad Sázavou se od školního roku 2017/2018 do roku 2022/2023 drží podíl těchto žáků pod celorepublikovým průměrem (viz Graf 11). Celkově se počet žáků, kteří ukončují povinnou školní docházku v 7. nebo 8. ročníku běžných tříd ve Žďáru nad Sázavou pohybuje v jednotkách, i drobné zvýšení počtu odchodů se tak ve statistikách projeví výrazně – jako tomu bylo ve školním roce 2018/2019, kdy došlo k předčasnému odchodu u 8 žáků, oproti jedinému rok předtím a dvěma v následujícím školním roce.

⁶ Čím je tento poměr vyšší, tím je situace pozitivnější.

Graf 11 – Podíl žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku v běžných třídách ve Žďáru nad Sázavou v 7. nebo 8. ročníku (v %)

Zdroj: MŠMT

5.5. Sociální služby

Tabulka 18 – Vybrané sociální služby

Poskytovatel	Zařízení	Cílová skupina
Azylové domy, noclehárny		
Sociální služby města Žďár nad Sázavou	Azylový dům	Muži bez přístřeší a v tíživé sociální situaci, kterou nejsou schopni sami bez cizí pomoci řešit, muži starší 18 let, soběstační.
	Noclehárna	Muži bez přístřeší starší 18 let, kteří jsou fyzicky soběstační a mají zájem o přenocování a využití podmínek pro osobní hygienu.
Ječmínek, o.p.s.	Domov pro matky (otce) s dětmi Ječmínek	Ubytování a pomoc těhotným ženám nebo rodičům s nezletilými dětmi, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci spojené se ztrátou bydlení a nedokáží ji vyřešit vlastními silami.
Odborné sociální poradenství		
Sociální služby města Žďár nad Sázavou	Terénní program	Pomoc a podpora osob ohrožených ztrátou bydlení a sociálním vyloučením.
Ječmínek, o.p.s.	Terénní práce	Osoby v krizi, rodiny s dítětem/děťmi.
Kolpingovo dílo České republiky z.s.	Adiktologická ambulance Kolping	Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách. Osoby v krizi s nelátkovou závislostí, blízké osoby osob ohrožených závislostí – rodiče, partneři, známé.
Občanská poradna Žďár nad Sázavou	Občanská poradna	Osoby v krizi – lidé, kteří se nacházejí v nepříznivé sociální situaci nebo jim taková situace hrozí a zároveň neznají svá práva a povinnosti nebo dostupné služby, nejsou schopni dostatečně vyjádřit své potřeby, hájit své oprávněné zájmy a vlastními silami zvládnout v potřebném čase svoji životní situaci vlivem nejruznějších právních a sociálních událostí.

Nízkoprahová centra

Oblastní charita Žďár nad Sázavou	Ponorka – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Žďár nad Sázavou	Děti a mládež ve věku 6 až 26 let, kteří se pohybují ve Žďáru nad Sázavou a zažívají nebo jsou ohroženi nepříznivou sociální situací.
Sociální služby města Žďár nad Sázavou	ESKO	Ambulantně: děti a mladí lidé ve věku 6 až 20 let z lokality Žďár nad Sázavou, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci nebo jsou jí ohroženi. Terénní forma služby – děti a mladí lidé ve věku 6 až 26 let z lokality Žďár nad Sázavou, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci nebo jsou jí ohroženi.

Sociálně aktivizační služby

Oblastní charita Žďár nad Sázavou	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Rodiny s nezaopatřenými dětmi, které se ocitly v dlouhodobě nepříznivé sociální situaci a neumějí tuto situaci sami řešit nebo rodiny ohrožené rizikovým způsobem života žijící na okrese Žďár nad Sázavou
-----------------------------------	--	--

Zdroj: MPSV, Registr poskytovatelů služeb

6. Shrnutí hlavních zjištění

V oblasti nezaměstnanosti vývoj v hlavních obrysech kopíruje trend vývoje v ČR, kraji i SO ORP. Podíl nezaměstnaných ve Žďáru nad Sázavou je dlouhodobě pod republikovým průměrem, nicméně od roku 2019 byl vyšší než v rámci SO ORP i kraje.

Z údajů je patrné, že **počty dlouhodobě nezaměstnaných jsou nejvyšší od let 2016-2017**, kontinuálně od roku 2019 se zvyšuje počet uchazečů, kteří jsou v evidenci déle než 24 měsíců. Dle zkušeností KoP ÚP Žďár nad Sázavou je přitom ve městě obecně **problém s umísťováním osob s nízkou kvalifikací**, dominantní zaměstnavatel nekvalifikovaných osob v městě chybí. Úklidové práce ve veřejném prostoru (ruční úklid, údržba zeleně) zajišťuje pro město společnost SATT a.s. Ty nízkokvalifikované pozice, které v minulosti často obsazovali lidé s chybějícím vzděláním – ať už jde o práce v lese nebo o úklidové práce – v současnosti mnohdy zastávají agenturní pracovníci, především občané Ukrajiny. O vybrané **nástroje aktivní politiky zaměstnanosti**, jako jsou SÚPM či překlenovací příspěvek, není dle KoP ÚP zájem zaměstnavatelů. Podobně je problém se zaměstnáváním starších osob, kdy tito mnohdy narážejí na malý zájem ze strany zaměstnavatelů (z důvodu mnohdy horšího zdravotního stavu a domnělého menšího výkonu osob v předdůchodovém věku). Poznatky KoP ÚP potvrzují i statistické údaje, kdy za poslední tři roky **stoupá počet osob ve věku 60+ let v evidenci úřadu práce**. Mezi nejpočetnější kategorie uchazečů patří rovněž OZP – dle KoP ÚP je obecně ve Žďáru nad Sázavou i v rámci regionu malá nabídka míst vhodných právě pro osoby zdravotně znevýhodněné.

Bez komplexního nastavení mechanismů řešení je přitom podpora v oblasti zaměstnanosti specifických skupin na (otevřeném) trhu práce neefektivní, dochází k opakovaným registracím na úřadech práce a prací v režimu VPP, krátkodobým zaměstnáním či prací načerno.

V oblasti dávkového systému došlo ke **zvýšení podílu výplaty příspěvků na bydlení**. Počet vyplacených PnB ve Žďáru nad Sázavou se **výrazně zvýšil od roku 2021**, podobně v minulých letech stoupal i počet společně posuzovaných osob (dále SPO), a to jak celkově, tak i v podkategoriích nezaopatřených dětí a osob ve věku 65+. **Trend zvyšování podílu výplaty PnB souvisí s celou řadou faktorů**, jako jsou zvýšení cen energií a nájemního bydlení, zjednodušení výplat dávky nebo zvýšení povědomí o jejím využití a dostupnosti.

7. Zdroje a literatura

Korecká, Z. (2024). *Výzkumná sonda: Analytický podklad pro poradenský program bydlení ve městě Žďár nad Sázavou*. Odbor pro sociální začleňování (Agentura), Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Korecká, Z. (2020). *Žďár nad Sázavou – identifikace problémů a potřeb v oblasti bydlení a občanského soužití se zaměřením na lokalitu tzv. svobodáren*. Odbor pro sociální začleňování (Agentura), Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Lang, P. & Matoušek, R. (2020). *Metodika pro posouzení míry a rozsahu sociálního vyloučení v území*. Odbor pro sociální začleňování (Agentura), Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Šmoldas, M. (2016). *Vstupní analýza – Žďár nad Sázavou*. Odbor pro sociální začleňování (Agentura), Úřad vlády ČR